Aydın

İKİNCİ YIL
No : 513
PAZAR
23
Nisan 1939

İdare yeri
Aydın
C. H. P.
Basımevi

Sayısı : 100 Para — PAZARTESİDEN BAŞKA HER GÜN ÇIKAR SİYASİ HALK GAZETESİ — Sayısı : 100 Para

Yurddaş.! Egemenlik Bayramın Kutlu Olsun

Düsturlarımız!

Enver Demiray

İnsanların hemen her hareketinde onların bu hareketlerini tanzim ve kendilerini muvaffak edici bazı düsturlar vardır.

Bu düsturlar, riyaziye ile uğraşanlara olduğu gibi, hayatın her sahasında çalışanlar için ellerine verilmiş birer anahtardır.

Bunlar, riyazî olur, ahlâkî olur, içtimaî, dinî ve insanî olur;

Hangi kıymet ve itibarda olursa olsun, bu düsturlar, insanlar tarafından bellenilmesi onların yaşadıkları cemiyet içinde kendi sahalarındaki muvaffakiyetlerini disiplinli ve metotlu hareketlerini temine yarar.

Kıymet ve itbarı, riyazî, insanî, ahlâkî ve dinî olan düsturlardan başka, birde (MİLLÎ DÜSTURLAR) vardır ki, bu nevi düsturlar, insanların Millî hereketlerini ve millî hislerinin tezahürünü tanzim eder.

Eğer bu nam altında aldığımız düsturlar camiaya mensup insanlar tarafından bellenilmemiş ve öğrenilmemişse onlar için bu hal; manevî ve fakat en büyük ayıp ve noksan telâkkî edilebilir ve böyle insanlar, içinde yaşadıkları cemiyet tarafından zaman ve zemini mevzuubahs olmıyan hitap ve tayiplere maruz kalabilirler..

Ben burada kıymet ve itibarî millî olan bu düsturları kısaca sıralamak ve bunu bilmiyenlerle öğrenmiyenlerin gözleri önüne sermek isterim.

Millî bir günde bulunuyoruz.. Bu millî günde merasime iştirak edenler millî marşlarını söyliyorlar. veya her hangi bir muzika millî marşımızı çalıyor..

Bu takdirde büyük küçük her kesin, bu marş önünde, marşın başından sonuna kadar ayakta, olduğu yerde, dik ve sessiz kalması onun bu millî düsturlardan birini bilmesi demektir ki millî camialara mensup fertler için bu hareket onların bir diğeri tarafından ayıplanmasına veya muahaza edilmesine fırsat vermez.

İkinci millî düstur; bayrak çekilirken veya indirilirken, onun önünden gelip geçenlerin; bayrak çekilinciye veya indirilinciye kadar şapkasını çıkararak; askerse, askerce selâm vererek beklemesi, onun millî duygudaki olgunluğunu ifadeye yarar..

Üçuncü millî düstursa; asker veya sancak geçerken, millî bünyenin kuvvet ve kudretini temsil eden onları, otururak değil ayakta yine dik ve vakur seyretmektir. Adetâ istiklâl marşımızı dinler, çekilen veya akşam üzeri indirilen bayrağımız önünde yapmamız lâzım geldiği gibi..

Bayrak, millî bütünlüğün mümessilidir,. Ona gösterilen saygı millî bütünlüğe gösterilen saygı ve sevgiyi ifade eder.

Millî marş, millî inan ve gurur önünde eskimez bir yemindir. Ona iştirâk etmek veya onun önünde dik ve sessiz bir duruşla neticeye kadar beklemek bu yemine; severek, bilerek, anlıyarak iştirak etmek demektir. Bu iştirak keyfiyeti elzem olduğu kadar, etmemek keyfiyeti de o kadar gayri kabili af bir hareket sayılır.

Asker geçerken onu selâmlamak, millî kudrete bağlılık göstermek demektir. Bu millî kudrete bağlılık göstermiyenlerin millî ahlâklarından şüphe etmeğe hakkımız vardır.

Talebe geçerken duyulan heyecan bir sevginin, asker geçerken duyulan heyecan millî bağlılığın, millî marş önündeki ürperiş, var olma ve sonuna kadar yaşama inancının ahlakî icaplarıdır.

Bu icaplara itaat etmiyenler millî seciyesi noksan unsurlar olarak mülahaza ve bittabi muahazaya müstahaktırlar.

Millî Şefin portreleri

Toblolar Almanyada teksir ettirilecek

C. H. P. Genel Sekreterliğince memur edilen, ressamlarımızdan İbrahim Çallı ve Feyhaman Duran, uzun zamandanberi çalışarak, Reisicumhur, Millî Şef İsmet İnönünün portrelerini ikmal etmişlerdir.

Parti Genyönkurulunca tetkik edilen bu portrelerin ikisinin de muvaffak olduğuna karar verilmiş ve tablolar alınarak, bu iki kıymetli sanatkârımıza C H. P. since (6.250) şer lira verilmiştir.

Tablolar yakında Almanyada renkli olarak teksir ettirilip, her tarafa dağıtılacaktır.

Parti ve bükümetimizin güzel sanatlar mensupları hakkında, her vakıt olduğu gibi, bu defa da gösterdiği bu yüksek himaye ve tezahür bütün sanatkârlarımızı bihakkın sevindirecek ve daha çok çalışmağa ve yetişmiye sevkedecek yüksek bir teşvik eseridir.

Mareşalımızın teşekkürleri

Ankara 22 — Genelkurmay başkanı Mareşal Fevzi Çakmaktan anadolu ajansı aşağıdaki notu almıştır :

23 yaşında hayata doymadan gözlerini kapıyan sevgili kızım Muazzezin ölümüyle duyduğum acıya cenaze merasiminde bizzat bulunarak veya taziye göndermek suretile iştirâk eden sayın kıymetli zevata gerek şahsım ve refikam gerek ailem namına ayrı ayrı teşekküre teessürümüz mani olduğundan anadolu ajansının tavassutunu rica ederim.

Holanda hükûmeti

Bitaraflığı muhafaza edecek askerlik müddeti iki seneye çıkarıldı

Lahi 22 — Holandanın bitaraflığını muhafaza etmek için her türlü fedakârlığa hazır olduğu salâhiyettar mahfillerde söylenmektedir,

Holanda hükûmeti askerlik hizmetini iki seneye çıkaran bir kanun projesi neşretmiştir. Bu kanun memlekette hiç bir itirazı mucip olmamıştır.

Hükûmet ev elce her aileden bir kişinin altı ay hizmet etmesini istemişti. Sonra hükûmet bu hizmet müddetini 11 aya ve bilâahare de bilâ istisna herkes için 18 aya çıkarılmıştı.

Holanda, hiç bir devletin işine karışmamağa azmetmiştir.

Holanda garpta olduğu kadar cenunta da bütün hududlarında icabeden tedbirleri almıştır. Bir seferberlik anında Holanda hükûmeti 300 bin klşilik silâhlı mükemmel bir orduya malik olacaktır. a.a

Kanada

Sahillerinde esrarengiz bir tahtelbahir göründü

Londra 22 — Kanada sahillerinde Halifaks limanında yarı suya dalmış esrarı engiz bir tahtelbahir görünmüştür. Bu denizaltı ne Amerikaya ve nede İngiltereye aid olmadığı anlaşılmıştır. Kanada hükûmeti sevahili muhafaza için tedbirler almıştır. a.a.

Almanya - polonya müzakerelerde bulunmuyorlarmı?

Varşova 22 — Salâhiyettar mahfiller, son günlerde Almanya ile Polonya arasında Vaşovada müzakereler cereyan ettiği hakkında çıkan haberleri yalanlamaktatadır. a.a.

İngiliz matbuatı

Sulh müzakerelerini memnuniyetle karşılıyor

Londra 22 (A. A.) — İngiliz matbuatı sulh cephesi teşkili için yapılan müzakereleri memnuniyete şayan bulmaktadır.

Yugoslavya

Hariciye nazırı Venediğe gitti

Belgrad 22 (A.A.) — Yugoslavya hariciye nazırı dün akşam Venediğe gitmiştir..
Orada İtalya hariciye nazırı ile görüşecektir.

Ankara gücü

Ateşsporu 6 - 0 la yendi

Ankara 22 — Bu gün Ankara gücü takımiyle Ateşspor takımı arasındaki maçı, Ankara gücü 6—0 kazanmıştır. a. a.

Seyhan muhteliti

Aydın muhteliti ile 1 - 1 berabere kaldılar

Nazilli sahasında yapılacağını dünkü sayımızda yazdığımız Seyhan ve Aydın bölgeleri muhtelitlerinin ilk maçı dün nazilli sahasında kalabalık bir meraklı önünde oynanmıştır.

Oyun her iki takımın birbirine tefevvuku ile devam etmiş ve neticede 1 - 1 beraberlikle sona ermiştir.

Aynı takımlar bugün saat 16 da sahamızda karşılaşacaklardır.

Bu maçtan evvel Denizli lisesi ile sanat okulumuz futbul takımları arasında da bir maç yapılacaktır.

Müsabakalara tam saat on dörtte başlanacaktır.

Denizli lisesi talebeleri geldiler

Sanat okulumuzun daveti üzerine iki mektep futbolcuları arasında bir maç yapmak üzre Denizli lisesi talebelerinden bir grup öğretmenleri B. Refik ve B. Mithatın nezareti altında dün akşamki Ankara trenile şehrimize gelmişler ve sanat okulu talebesi tarafından karşılanarak mektepte misafir edilmişlerdir.

23 Nisan

Türk milleti bugün, zafer dolu tarihinden bir sahife karıştırmakla bahtiyardır.

Asırların karanlıklarını, bol bir ışıkla yararcasına; millî benliğimizin, millî şuur ve idealimizin ortaya attığı millî hâkimiyetimiz, bize, bütün dünya milletlerinin nazarı hayret ve gıbtasını üzerine toplıyan, tebcile ve sona kadar muhafazaya lâyık kahraman savaşlarımızdan bir armağandır.

Türk milleti, Türk milletinin en küçüğünden en yaşlısına kadar olanı, istiklâlin zevkini yudum yudum içmekle hergün ve her müşküle karşı koyabilecek yeni ve diri bir kuvvetin sahibi olduğunu hissediyor.

Değerli savaşlarımızın mutlu armağanı olan "Millî Hakimiyet„ , Türk yavrularının minik ellerinde bir meşale, mağrur ve asil omuzlarında millî bir iftihar sayılmalıdır.

Ana, baba, kardeş; canı ve kanı bahasına elde edilen millî istiklâl ve hakimiyetimize cihan milletlerinin kıskandığıdı ve Türk milletinin iftiharla dünya durdukça muhafazasına and içtiği, tarifi imkânsız bir emek eseridirki onun önünde ve karşısında aldığı her hür nefes, bu emekten doğan yorgunlugumuzu asîl başımıza taç yapar.

Biz Türk milleti, Türk çocukları; tarihin hercümerc ettiği devirlerden bu tarafa; sağ ve sağlam, diri ve zinde öyle birer unsur olarak kalmışızdır ki, bu kalış; bir peygamber mucizesi değil millî dehanın ve millî iradenin harikasıdır.

Gayelerimizin tahakkuku için bu millî deha, sönmesi veya söndürülmesi imkânsız bir ışık, daima ileriye tutulan daima ileriyi işaret eden bir meşaledir.

Biz bu meşalenin ışığında ve onun aydınlattığı yolda (var) ve (bir) olmak ısrar ve iddiasındayız... Bu ısrar ve iddia, Türk milletinin, (millî hâkimiyet) havası içindeki inan birlik ve gönül beraberliği kaynağından ilhamını almaktadır.

23 Nisan 1920 ve 23 nisan 1939 tarihleri arasındaki 19 yıl, Türk milleti için sarsılmaz bir kuvvet ve onun Cumhuriyet hükümeti içinde, (şuur) ve (benlik) dürüstlüğü ile harçlanmış eşsiz bir temeldir. Millî gayelerimiz ise bu temel üzerine kurulan muvaffak bir inkılâp manzumesidir. Biz; onunla mağrur ve millî hâkimiyetimizle müftehiriz.

Enver Demiray

İş ihtilâflarını uzlaştırma ve tahkim nizamnamesi

Yukarıda yazılı mühlet içinde yapılan şikâyet veya ihbar üzerine iş dairesinin ilgili teşkilâtı tarafından icra edilecek tahkikat neticesine göre seçim ya tamamile iptal edilerek 15 gün içinde yeniden yaptırılır. Yahut seçilmiş bulunan işçilerden bir veya bir kaçı çıkarılarak yerlerine onlardan sonra rey almış olan işçilerden rey sırası ile tayin edilir. Bundan maada:

a) Seçilmiş olan işçilerden bir veya bir kaçının seçilme ehliyeti şartlarından birine aykırı hali seçim devresi içinde her hangi bir vakitte sabit olursa,

b) Bu işçilerden bazılarının mümessilliğe ait ödevlerini yapmadıklarına ve yahut geregi gibi ifa etmediklerine dair vukubulacak şikâyet üzerine yürütülen tahkikat neticesinde bu halleri tahakkuk ederse

İş dairesinin ilgili teşkilâtı bunları mümessil işçi ödevini yapmaktan menederek yerlerine mümessil ödevini yapmak ehliyetiyle seçilmiş olanları rey sırasile geçirir.

c) Ancak idarî veya inzibatî bakımdan lüzum görülürse iş dairesinin ilgili teşkilâtı o iş yerinde yeni baştan seçim yaptırmak selâhiyetini de haizdir,

İş dairesi teşkilâtı yukarıda yazılı hallerde keyfiyeti iş yerinin bulunduğu mevkideki zabıta teşkilâtına ve iş veren veya işveren vekiline yazı ile teblig eder. Bu yazının bir veya bir kaç sureti iş veren veya iş veren vekili tarafından iş yerinde işçilerin görebileceği bir veya bir kaç yere asılır.

Madde : 22

9 ncu maddenin (c) bendi mucibince mümessil işçi selâhiyetini kullanarak iş ihtilâflarını kotarma, uzlaştırma, iş verenle veya iş veren vekili ile müzakere edip anlaşma ödevlerini yapan ve kanunen muayyen sayıda olan işçilerden vefat veya mümessillikten istifa edenlerin yahut o iş yerindeki işinden çıkanların veya çıkarılanların yerlerine, mümessilliğe ehliyetli olarak önceden seçilmiş bulunan diğer işçiler, kazanmış oldukları seçim reyleri miktarlarına göre sıra ile derhal mümessil olurlar. Bu takdirde beş nüsha olarak tanzim edilen mazbata mümessiller ile iş veren veya iş veren vekili tarafından imzalanarak, birinci nüshası iş dairesinin ilgili teşkilâtına, ikincisi o mahallin en büyük mülkiye memuruna üçüncüsü o mahallin bağlı bulunduğu zabıta teşkilâtına gönderilir. dördüncüsü iş veren veya iş veren vekiline verilir. Beşincisi ve lüzumn halinde müteaddit suretleri iş yerinde bir veya bir kaç yere asılır.

Bundan başka mümessil işçilerin toplantılara her hangi bir sebeple gelmiyen selâhiyetli işçinin yerine dahi evvelce mümessillik ehliyetile seçilmiş bulunan işçilerden biri o toplantıya mahsus olmak üzere, mümessil sıfat ve selâhiyetile geçerek kotarılacak meselenin müzakere ve kararına iştirak eder. Bu takdirde, yukarıki fıkrada beyan olunduğu gibi mazbata tanzimine hacet olmayıp ancak keyfiyetin toplantı zabtına geçirilmesile iktifa edilir.

Şu kadar ki ardı ardına üç toplantıya, yahut bir ay zarfında muhtelif beş toplantıya, meşru mazereti olmaksızın gelmiyen mümessil işçinin bu sıfat ve selâhiyeti kendiliğinden zail olarak yerine, mümessilliğe ehliyetli diğer işçilerden en faz la seçim reyi almış bulunanı, katî surette mümessil olur. Bu takdirde, yine beş nüsha mazbata yapılarak birinci fıkrada yazılı tarzda muamele olunmak icap eder.

Madde : 23

Mümessillik ehliyetinde olan işçilerin, mümessilliği icraya selâhiyetli arkadaşları yerine geçmek veya 21 ve 22 nci maddelerde yazılı sebeplerden dolâyı eksilmek suretile mevcutları kalmayıpta, iş kanununun 78 nci maddesinde yazılı sayılarda bulunması lâzım gelen mümessillerden dahi ayni sebeplere binaen katî surette eksilmeler vaki olursa, o takdirde eksilen mümessil sayısının üç mişli işçi yeni baştan iş yerindeki bütün işçiler tarafından seçilerek, bunların kazandıkları rey miktarı sırasına göre üçte bir mümessil ve mütebaki üçte ikisi ise mümessilliğe ehliyetli işçi olur. Bu suretle sonradan seçilen işçiler için dahi beş nüsha seçim mazbatası yapılarak 15 nci maddeye tevfikan muamele olunur.

İşbu yeni seçilen işçilerin mümessillik ödevlerini ifaya salâhiyet veya ehliyetleri, ileride yapılacak ikinci seçim neticesine kadar devam eder.

Madde : 24

9 ncu maddenin (c) bendi mucibince mümessil olan işçiler kendi aralarından, mümessillik işlerini düzgün surette yürütmiye en kabiliyetli olan ve okuma yazma bilen (tahsili üstün olan) birisini "birinci mümessil„ olarak ayırd ederler.

"Birinci mümessil„ her hangi bir meselenin müzakeresi için toplanılacak gün ve saati iş verenle veya iş veren vekili ile görüşerek tesbit ettikten sonra mümessil arkadaşlarını toplantıya çağırmak, mümessiller heyetinde kotarılacak işleri tanzim eylemek ve 22 nci maddenin her hangi bir fıkrası hükmünce mümessil işçilerden birinin yerine, mümessil olma ehliyetile evvelce seçilmiş bulunan diğer arkadaşlarından birinin geçmesi lâzım gelirse bu hususu idare etmek vazifelerini yapmakla mükelleftir.

— Sonu var —

Muhayyel petrol diyarı Arnavutluk

İtalya hegemonyası altında fakir ve borçlu bir haldeydi

Arnavutluk, hiç şüphe yok ki, Avrupanın en fakir memlerinden biridir. Fakat bir müddettenberi, Arnavtluğun fakir değil, bilâkis zengin yeraltı servetlerine sahip bir yer olduğu söylenmiye başladı.

İtalya, 1929 de Arnavbtluk lehinde bir siyast güdmiye başlayınca, dünyanın nazarı Arnavutluğa döndü. Ve Arnavutluğun petrolleri dillerde dolaşmıya başladı.

İngiliz, amerikan kumpanyaları, bilhassa İngilir - İran petrol kumpanyası ile Sinkler grupu Arnavutlukta petrol kuyuları açmak için hararetli mücadelelere giriştiler.

Ahmet Zogo hükûmetinin sukutu, rakibi Fan Nolinin iktidara gelişi, 1934 de Zogonun tekrar avdeti devletin başına geçişi gibi hâdiseler, hep petrol mücadeleleriyle münasebetdardı.

Arnavutluktaki mahut petrol damarlariyle, İtalyanlar da yakından alâkadar oluluyorlardı. İtalyan demiryolları Arnavutlukta geniş arzi temin etti. Selenizza İtalyan şirketi imtiyazlar elde etti. Fakat bütün bu gayretlerin neticesinde pek az bir şey ele geçiyordu. Faşist hükûmetinin bu gaye için muazzam para harcamasına rağmen, Arnavutluk petrolları bu emekleri ödiyemiyordu.

İtalyanlar Arnavutluk topraklarında çeşitli istifadeler yapacaklarını düşünüyorlardı. Meselâ kömür, demir, pirit, bakır gibi bir çok madenler bulunduğunu tahmin etmişlerdi.

Arnavutluğun iktisadî inkişaf şirketi " S. E. E. A. „ büyük İtalyan bankaları tarafından finanse edilmiştir. Bu şirket Arnavuiluku, bir sanayi memleketi haline getirmek için behhude yere çalışmış durmuştur. Arnavutlukta memnuniyeti mucip bir şekilde bir tek sanayi inkişafı olmuştur: O da yanmaz taş istihsalâtıdır.

Arnavutluk esas itibariyle ziraatçi bir memleket olarak kalmıştır. Arnavutlukun deniz kıyıları rütubetli, hastalıklıdır; fakat oldukça münbit araziler vardır. Sahil boylarında hnbubat, zeytin, portakal ve tütün yetiştirilir.

Arnavtluğun çok yeri dağlıktır ve çoraktır. Buralarda ancak koyun keçi yetiştirilir. Her ne kadar halkın yaşama standradı aşağı ise de, Arnavutluğun iç ticareti oldukça hararetlidir.

Arnavutluk, 1937 de bugünkü fransız frangı ile 250 milyon ithalât yapmıştır. Fakat ihracatı ancak 100 milyon franga çıkabilmişti. Arnavutluk ihracatının üçte ikisini İtalyaya yapardı. Alacaklarının hemen yarısını keza İtalyadan alırdı.

Arnavutluğun ticareti müvazenesiz olduğundan dışarıya bilhassa İtalyaya epeyce borçlanmıştı. Arnavutluğa yatırılmış olan İtalyan sermayesi bir milyar lirete yaklaşmıştır.

Bununla beraber, Arnavutluk parasının kıymetini düşürmiyen dünyanın nadir memleketlerinden bir idi. Arnavutlukta 1925 tenberi bir tahvilât bankası vardı. Arnavutluk parasının ölçüsü vahidi " Altın - franktı „. Arnavutluk millî mankası, parasının kalitesini tesbit etmek için fransız altını ve yüz franklık altın bastırmıştı. Kıral Zogo Arnavutluktan altın çıkarılmaması için tedbir almıştı.

(Paris-Midi)

Çekirge görülen yerler fazlalaşıyor

Ziraat müdürlüğünce çekirge tesbit edilen bazı mıntakalardan başka daha bir çok yerler de çekirge türediği haber alınmaktadır.

Bu yolda yaptığımız tahkikat neticesinde vilâyete bağlı Söke Bozdoğan, Çine kazaları çekirgeli yerler olmakla beraber bu âna kadak çekirgeden masun kalmış olan Nazilli kazasında da bu haşerenin çogaldığı öğrenilmiştir.

Merkez kazaya bağlı Balta köyünde çekirge istilâsı gittikçe kesafet peyda etmıştır.

Şimdilik kendisinde çekirge görülmiyen yalnız Karacasu kazası ve havalisi kalmıştır.

Ziraat müdürümüz çekirgelerle mücadele işini takip ve daha esaslı tedbirler alınmasını temin için Nazilliye gitmiştir.

Ziraat müdürü Nazilli, Bozdoğan, Karahayt, Yenipazar taraflarında dolaşacak, mücadele memurlarına ve işçi başılarına direktif verecektir.

Sulh cephesi

607 milyon hep bir fikirdedir

Totaliterler dünya nizamını bu kuvvet karşısında değiştiremez

Yazan: *Piyar Dominik*

Bu rakamı nereden mi çıkardım? Sadece İngiliz imparatorluğu tabalariyle Fransanınkileri cemederek. Altı yüz yedi milyon insan, Paris - Londra mihveridir, ve bu da az şey değildir. Böylece insan bazan nikbinliğe kapılıyor. Dünya topraklarının yüzde 29 unu ve nüfusunun dörtte birini kontrol eden iki imparatorluk bir hayli ağırlıktır.

Biliyorum, totaliterler "O bir ağırlıktır. Fakat kuvvet değildir „ diyeceklerdir. Marna ve Verdun pek uzakta kalmıştı gibi!

Biliyorum ki Alman basını ingilizlerden bir mürebbiye milleti diye bahseder. Gerçekten İngiliz mürebbiyeleri az değildir. Fakat Fransada harp etmiş olan İngilizler mürebbiye değildirler. Her halde mürebbiye olsun olmasın, netice 11 ilkkânun mütarekesi ve Versay muahedesi olmuştur. Ben küçük bir Alman çocuğu olsaydım, bu mürebbiyelere hürmat ederdim.

Biz Fransızlar, Almanlar bir devlete sahip olmadan çok önce İngilizlere karşı harbetmişizdir. Yeni çağda biz onları Onaltıncı Louis devrinde bir defa yendik, onlar bizi on dördüncü Louis, on beşinci Louis ve Napolyon devrinde üç defa yendiler. Vasıtadan ve büyük adamlardan mahrum değildik, fakat vâkıa meydandadır ve onun içindir ki yukarıda yaptığım hesaba İngiltere 500 milyon, Fransa ise ancak 107 milyon nüfusla dahil olmuşlardır.

Bu itibarla onları iyi tanırız. İngilizler kızdırılması güç insanlardır, fakat bir kere ortaya atıldılar mı ölesiye mücadele ederler. Bunu B. Mussoliniye ihtar ederim.

Bir nokta daha. Berlinde ve Romada " bu iki imparatorluk sağlam değildir. Yalnız satıhtan ibaret. Bunlar hakikatte mükemmel şikârlardır. „ denildiğini biliyorum. 1914 - 18 harbi Almanya için bir bayram günü olmuş gibi. Hakikat şudur ki bunlar sağlamlığı tecrübe edilmiş iki metropoldür ve hakikatte ikisi bir demektir. Gene hakikat şudur ki bu iki metropol denizlere hâkimdir. Atlantiğe ve Hint okyanusuna hâkim. Kap hattına hâkim. Ve Akdeniz hattı kendilerine kapatıldığı takdirde bunu başkalarına da kapatmıya muktedirler.

Hakikat şudur ki bu iki imparatorluk - Birleşik devletler ve Sovyetler birliği ile mutabık olarak - bütün kauçuğu, petrolün en büyük kısmını ve hattâ tamamını, pamuğun tamamını, demir ve bakırın tamama yakın kısmını, ve dünyada bulunan kömürün en büyük kısmını kontrol ederler.

Halbuki tankların, tayyarelerin ve otomobillerin petrolle işledikleri malûmdur. Almanya ve İtalyanın petrolden mahrum oldukları da malûmdur.

Bu iki büyük garp devleti için silâhlarını kullanmak ve sulhu istemek yerine zorlamak zamanı belki de gelmiştir.

Birkaç yıldan beri bu iki imparatorluk, kuvvetlerinin tam bir hesabını çıkarmamış olabibilirler. Meseleyi açıkça görbilmekten ve görüşmekten çeki-

Devamı 3 üncü sahifede

BİSMARK

VE

Alman İmparatorluğunun Kuruluşu

Yazan : Jamesi Vycliffe Headlam
Terceme eden : M. Nedim Müren

— 16 —

Gazeteye en çok yardım eden Bismarck'dı, ve Berlinde olduğu zamanlar hemen her gün idarehanede bulunurdu. Köydeyken, köy işleri hakkında yazdığı makalelerini gönderirdi.

Şüphesiz bu adımlar, vevkii iktidarda bulunan liberal ve ihtilâl partilerin dikkat ve adavetini celbedecekti. Netekim Junkler (onlara bu ismi vermişlerdi) mukabil bir darbe ve mutlak monarşinin yeniden ihyası gayelerini gütmekle itham olundular. Filhakika onların çoğu bunu istiyor, ve cemiyetin birer uzvu olmak itibariyle bu suretle vazifelerini yaptıklarına kani bulunuyorlardı. [Kıymet verdikleri bütün müesseselerin, hareketsiz durarak, onları müdafaaya teşebbüs etmeksizin yıkılmasını seyretmek mahza cebanet ve uyuşukluk olurdu. Bu kadar müthiş bir buhran içinde bulunurken, öne atılarak ihtilâli durdurmağa teşebbüs etmek büyük bir cesarate ihtiyaç gösteriyordu. Bunu evvelâ kanunu esasi çerçevesi içinde, ve teşrîî yollarla temine çalıştılar. Prusyanın bir aristokrasisi bulunduğunu ve bu aristokrasinin korkmadığını gösterdiler. Kıral onları terketmiş blunduğu için yalnız başlarına çalışıyoalardı. En tehlike bir zamanda muhafazakâr partiyi tesisten çekinmediler. İşler o vaziyetteydi ki teşkilâtlı bir muhafazakâr parti zamanın başta gelen ihtiyacını teşkil ediyordu.

Maamafi, monarşik bir partinin muvaffak olabilmesi için kıralın birlikte çalışması elzem gelmesi ve kıralın da henüz liberal akıl hocalarından ayrılmağa karar vermemiş bulunması itibariyle, başlangıçta nüfuzları azdı. Bismarck ekseriya sarayda bulunuyor, ve çok tesir yaptığı görülüyordu. Diğer arkadaşlarına yaptığı gibi, kırala da daima, cesaret ve metanet telkin ediyordu. Ona hâdiseler üzerindeki fikirlerini açıkça söylemekten çekinmiyordu. Bu sıralarda birbirleriyle çok sıkı dost oldukları Leopold von Gerlach da kendisine yardım ediyordu. Uzun müddet telkinleri netice vermedi. Nihayet katî kararlar alınmasını lüzumlu kılan son bahar hâdiseleri baş gösterdi: Berlinliler, içinde silâhların muhafaza edildiği Zeukhausı zaptettiler. Meclisin yapmakta olduğu kanunu esasî kırala hiç bir salâhiyet bırakmıyacak şekilde hazırlanmaktaydı. Meclis yeni rejimi beyenmiyen subayların orduyu terketmeleri için tebliğat yapılmasını emreden bir karar çıkardı.

Buhran Viyana hâdiselerinden doğmuştu. Teşrini evvelde Jellachich ve Wndischgratz idaresindeki Avusturya ordusu şehri zaptetti ve askerî diktatörlük ilân edildi. Bir darbe ile ihtilâlci hükümet düşürüldü. Prusya kralı da ayni tarzda harekete karar verdi. Rivayete göre bu vazifeyi deruhte edecek olan nazırları Bismarck teklif etmişti. Bunların içinde en meşhurları kralın amcası olan Kont Brandenburg ile millî mecliste Bismarckla birlikte temayüz etmiş olup Prusya aristokrasisine mensup bulunan Otto Von Manteuffel idi. Bismarckın mütemadiyen nufuzlu kimselerin arasına girip krala cesaret verdiği gibi onları da cesaretlendirdiği ve sahne arkasından mühim bir hareket hazırladığı görülüyordu. Gerlach Bismarckın da nazır olmasını teklif etmişse de, kıral kâğıdın bir tarafına " Kızıl aksülamelci. Kan kokuyor. İlerde faydalı olacak „ diye yazarak bu teklifi reddetmişti. Bismark öyle şeyler söylüyordu ki, arkadaşlarını bile korkutuyordu. Saksonya nazırı Kont Beut bu tarihlerde Berline gelmiş ve Bismarkı ilk defa bura da görmüştü. İkisi müthiş bir demagog olup muhasara sırasında Viyanada bulunan Robert Blum'u kurşuna dizdiren Avusturya hükûmetinin tarzı hareketini münakaşa ediyorlardı. Beut bu hareketi siyasî bir hata olmakla ittiham ediyordu. Bismark ise " hayır, yanılıyorsunuz „ duşman ele geçince mahvetmeliyim „. diyordu.

Hâdisat, Bismarkın, cesaret ve katiyetten başka hiçbir şeye lüzum olmadığı fikrinin doğruluğunu ispat etmişti. Brandenburg nazır olduktan sonra Wrangelin idaresinde bulunan Prusya kıtaları tekrar Berline girdiler, muhasara hali ilân edildi ve meclis Brandenburgta toplanmak üzere tatil olundu.

Bunu reddedenler derhal içtima mahallinden atıldılar, ve Brandenburgda nısabı müzakere bulunmayınca meclis inhilâl etti. Dıral kendi kendine yeni bir kanunu esasî ilân etti ve bunu müzakere ve kabul için bir meclis topladı. Kıral ordunun disiplinine istinat ederek, tek bir Alman feda etmeksizin otoritesini tekrar kazanmıştı.

Bismarck bu yeni meclisin toplanma esaslarını kabul ettiği için bu sefer intihaba iştirak etti, ve West Havel mıntakasında intihabı kazandı. O ihtilâlin düşmanı olarak öne atılmıştı. İntihap nutkunda "Hepimizi tahdit eden ihtilâle karşı mücadelesi herkes hükûmeti tutmalıdır„ demişti. "İhtilâl ile aslâ bağırmıyacağız„ sözü partinin beyannamesinde ileri sürdüğü parolası idi.

— Sonu var —

RADYO

PAZAR - 23/4/939
ANKARA RADYOSU
DALGA UZUNLUĞU

1639 m. 183 Kcs. 120 Kw.
T. A. Q. 19,74 m. 15195 Kcs. 20 Kw.
T. A. P. 31,70 m. 9465 Kcs.

12.30 Program.
12.35 Müzik (Küçük orkestra - Şef : Necip Aşkın) 1 — Bucalossi - Pestalozzanın bir şarkısı Giribiribin. 2 — Rubinstein - Kostümlü balo süiti. 3 — İwanow - Kafkas süiti.
13.00 Memleket saat ayarı, ajans, meteoroloji haberleri.
13.15 Müzik (Küçük orkestra Şef : Necip Aşkın) 4 — Becce Birinci İtalyan süiti. 5 — Mainzer - Viyana polkası. 6 — Levine - Humoreske. 7 — Sidney Jones - Geyşa operetinden Potpuri.
13.50 Türk müziği. Çalanlar : Cevdet Çağla, Zühtü Bardakoğlu, Refik Fersan. Okuyan : Radife Neydik. 1 — Uşşak peşrevi. 2 — Şevki beyin - Uşşak şarkı - Gülzara nazar kıl. 3 — Leminin - Uşşak şarkı - Siyah ebrulerin. 4 — Cevdet Çağla - Keman taksimi 5 — Bayati şarkı - Kalbim yine üzgün. 6— Mustafa Çavuşun - Bayati şarkı - Çıkalım saydüşikâre. 7 — Türkü - Ela gözlerine kurban olduğum. 8 — Saz semaisi.
14.20 14.30 Konuşma (Kadın saatı - Çocuk terbiyesine dair)
16.30 Program.
16.35 Millî küme müsakaları 19 Mayıs statından naklen.
18.15 Konuşma (Çocuk esirgeme kurumu - Kreşi dinleyelim)
18.45 Müzik (Şen oda müziği - İbrahim Özgür ve ateş böcekleri
19.15 Türk müziği (fasıl heyeti.)
Çalanlar: Hakkı Derman, Eşref Kadri, Hasan Gür, Hamdi Tokay, Basri Üfler.
Okuyan Tahsin Karakuş.
20.00 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri.
20.15 Türk müziği:
Çalanlar: Refik Fersan, Reşat Erer, Fahire Fersan, Cevdet Kozan.
Okuyanlar: Sadi Hoşses, Safiye Tokay.
1 — Eviç peşrevi. 2 — Rauf Yektanın - Eviç beste - Halkai zülfü siyahın. 3 — Leminin - Ferahnak şarkı - Lerzan ediyor. 4 — Salâhattin Pınarın - Eviç şarkı - Göz yaşlarımız. 5— Cevdet Kozan - Ut taksimi. 6— Eviç türkü - Şahanen gözler şahane. 7 — Şu köylünün yosma kızı. 8 — Rifat beyin - Hicaz şarkı - Niçin bülbül fegan eyler. 9 — Udi Fahrinin - Hicaz şarkı - Bahar olsa Çimenzar olsa. 10 — Sadettin Kaynagın - Nihavent şarkı - Gönül nedir.
21.00 Neşeli Plaklar - R.
21.10 Müzik (Riyaseti cumhur Bandose - Şef Künçer)
1 —Hubert Bath - Deniz marşı. 2 — L. Ganne - Atlılar Vals 3 — R. Wagner - "Meistersinger„ operasının üvertürü.
4 — M. Ravel - Pavene pour une Infante defunte. 5 — F. Liszt - Macar rapsudisi No 6
22.00 Anadolu ajansı (Spor servisi)
22.10 Müzik (Cazband - Pl.)
22.45 23 Son ajans haberleri ve yarınki program.

PAZARTESİ 24/4/939
12.30 Program,
12.35 Türk müziği - Pl.
13.00 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri.
13.15-14 Müzik (Senfonik plâklar).
18.30 Program.
18.35 Müzik (Operetler - Pl).
19.00 Konuşma (çocuk esirgeme kurumu - çocuklara masal)
19.15 Türk müziği (Halk türküleri ve oyun havaları - Sadi Yaver).
19.35 Türk müziği (karışık proğram). Hakkı Derman, Eşref Kadri, Hasan Gür, Hamdi Tokay, Basi Üfler.
20.00 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri.
20.15 Türk müziği (Klâsik program.
Ankara radyosu Küme heyeti:
İdare eden : Mesut Cemil.
1 — Cemil beyin - Kürdili Hicazkâr peşrevi. 2 — Doktor Suphi - Şarkı - birlikte bir akşam. 3 — Rahmi beyin - Şarkı- Söyle ey mıdrıbı nazende eda. 4 — Arif beyin - Şarkı - Sende acap uşşaka eziyet mi çoğaldı. 5 — Rifat beyin - Şarkı Bu şep recayı dil oldu. 6 — Rifat beyin - Şarkı - Ol goncanın etrafını almış yine güller. 7 — Arif beyin - Şarkı - Kanlar dökü-yor. 8 — Arif beyin - Şarkı - Gurup etti güneş dünya kararardı. 9 — Ruşen Kam - Kemençe taksimi. 10 — Sadullah ağa - Hicazkâr şarkı - Hıram et gülşene. 11 — Çorlulunun - Hicazkâr şarkı - Aldı beni iki kaşın arası. 12 — Kemal Niyazi Seyhunun - Hicazkâr saz semaisi.
21.00 Konuşma.
21.15 Esham, tahvilât, kambiyo - nukut ve ziraat borsası (fiyat).
21.25 Neşeli plâklar - R.
31.30 Folklor (Halil Bedi Yönetken).
21.45 Müzik (Oda müziği - Beethoven : Trio (do minör).
Ulvi Cmal Erkin : Piyano.
Necdet Remzi Atak : Keman
Edip Sezen : Viyolonsel.
22.10 Müzik (Küçük orkestra - Şef : Necip Aşkın). 1 — Becce - İkinci İtalyan suiti. 2 — J. Strauss - Bu nağmeler seni sarsın ey dünya (Vals). 3 Lindner - Bacchanale (Şarap ilâhı Baküs şerefine dans). 4 — Micheli - İkinci küçük suit. 5 Munkel - Venedik hatırası - Serenad. 6 — Ziehrer - Aşık - Romans.
23.10 Müzik (Cazband - Pl.)
23.45 24 Son ajans haberleri ve yarınki program.

Umumî tevkifat cetvelleri

Umumî, mülhak ve hususî bütçelerle hakikî ve hükmî şahıslar tarafından verilen bilumum maaş, ücret, ikramiye, nakdî mükâfat, tazminat, huzur hakkı, tekaüt, dul ve yetim maaşlarının ödenmesinde ötedenberi vergi tevkifatının ne suretle yapılacağında tereddütler olmaktadır. Divanı Muhasebat murakip muavinlerinden B. Yusuf Kenan Ünsal, bu boşluğu dolduracak güzel bir eser meydana getirmiştir. Yalnız mal memurlarını değil bütün yurddaşları alâkadar eden bu kitabı okuyucularımıza tavsiye ederken muharririni de tebrik eyleriz.

Motosiklet kazaları çoğalıyor

Şehrimizde motosikletlerin gittikçe artması ve bunları idare edenlerin zabıtamızın mümanaatına reğmen kalabalık yerlerde ekzersiz yapmaları, şuna veya buna çarpmak gibi kazaların sıklaşmasına sebep olmaktadır.

Bundan başka motosiklet sahiplerinin henüz acemilik devrinde iken bazılarını arkalarına alıp sağa sola yalpa vurarak dolaşmaları nihayet ikisinin birden düşüp ağır veya hafif yaralar almaları neticesine varmaktadır.

Biz bu gibi motosiklet kullanmakta henüz acemi olanların, ekzersizlerini mümküm olduğu kadar umuma aid olmıyan açık mahallerde yapmalarını ve hele acemilik devresinde dilek ve israr ne olursa olsun arkalarına şu veya bunu almamalarını kendilerinden bekleriz.

Sulh cephesi

Baştarafı 2 ici sayfada

nerek tâvizlerde bulunmakla hata etmiş olabilirler. Fakat artık bunu yapmak ve oldukları gibi görüumek zorunda kalmışlardır; madem ki karşı taraf kuvvetten bahsediyor, bütün kuvvetlerini aynı zamanda zekâ ve cesaretlerini de ortaya koymalıdır.

Tabiî ben burada yalnız İngilizlerle Fransızlardan bahsediyorum. Ruslar hakkında bir şey söylemedim. Amerikalıları hesaba katmadım. Kısacası yüz elli milyon adam (Habeşistanı, Avusturyayı, Bohemyayı, Moravya ve Arnavutluğu da hesaba katıyorum). Japonyayı da ilâve ederseniz üz yüz milyon adam dünyanın nizamını değiştiremez

Vilâyet daimî encümeninden:

Şahinali Mendres geçit gemisi bir senelik icarı İmam köy Narlıdere ılıcalarının iki „ „ Gölhisar Mendres geçit gemisi senelik „	Verilen bedeller lâyık had görülmediğinden
Dalama Mendres geçit gemisi Karahayıt „ „ „ Dereköy „ „ „	Talip çıkmadığından

Yukarıda adları yazılı hususî muhasebe akaratından üçüne verilmiş bedelleri lâyık had görülmediğinden ve üç adedine de talip çıkmadığından 4/5/930 tarihli Perşenbe günü saat on beşte ihale edilmek üzere on gün müddetle artırmanın uzatıldığı ilân olur. 1280

HALKEVİ

Bakım Evi Muayene Saatları

Muayene günü	Saat	Doktor arkadaşımızın adı
Pazartesi	2 — 3	Doktor Fahrettin Sügür (Çocuk hastalıkları mütahassısı)
„	3 — 4	Operatör Medeni Boyer
Salı	4 — 5	Doktor Fuat Bayraktar (Cilt hastalıkları mutahassısı)
Çarşamba	2 — 3	Operatör Nuri Erkan
„	3 — 4	Doktor Şevket Gözaçan (Göz hastalıkları mutahassısı)
Perşembe	4 — 5	Doktor Muhsin (İç hastalıkları mutahassısı)
„	5 — 6	Doktor Şevket Kırbaş (İntani hastalıklar mutahassısı)
Cuma	4 — 5	Doktor Münif Erman (Kadın hastalıkları mutahassısı)
Cumartesi	2 — 3	Doktor Nafiz Yazgan
„	3 — 4	Doktor Halil Gözaydın

Süleyman Gezer - Osman Sezginer

Gazete Kitap Evi

Görülen lüzum üzerine 1/2/939 tarihinden itibaren Aydın Palas oteli altına nakledilmiştir.

İstanbul - Ankara - İzmirde münteşir bütün kitap, mecmua ve gazeteleri temin edilir. Kiralık kitap verilir, bulunmıyan kitap, mecmua ve gazete nüshaları en çok bir hafta içinde getirtilerek müşterilerine takdim etmeği üzerine alır. Çeşitli ve temiz kırtasiye, en çabuk tevzi ve deruhte yeri.

1215

Doktor Şevket Kırbaş

Memleket hastanesi bakteriyoloğ ve entani hastalıklar mütehassısı

Muayenehanesini Cumhuriyet mahallesinde avukat B. İhsanın evine nakletmiştir.

hastalarını her gün saat yediden sekize kadar ve öğleden sonr saat üçten altıya kadar kabul eder. İdrar, kan, balgam, maddei gaita ve her türlü tahlilâtı icra eder. Veremlilerde fennin en son tedavisi olan Pinomotoraksi ile hastaları tedavi eder. (971)

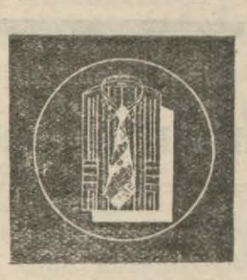

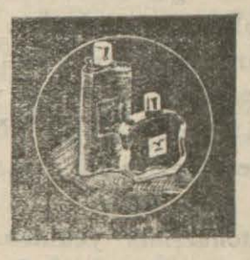

Her çeşit tuhafiye malları ve en iyi ıtrıyat çeşitleri her marka Gramofon ve en son çıkan plâklar, iğneleri bilûmum alâtı musikiye, hurdavat, pipo ve sıhhî sigara ağızlıkları yassı yuvarlak fantazi cep fenerleri ve taze pilleri elektrik lâmbaları envai çeşit traş bıçakları, oyuncaklar vesaire gibi mallar ucuz fiatlarla tecim evimizde satılmaktadır.

Markoni Sparton ve A G A Baltic radyolarımız şayanı tavsiyedir. Batarya ve akimlatörle çalışan radyolarda gelmiştir.

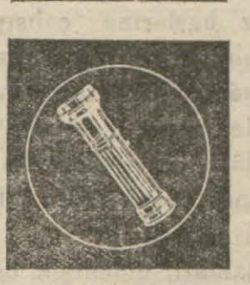

12 ay veresiye satış

MEHMET GÜRER

DEMİRYOLU CADDESİ 32/2 AYDIN

İlân

Aydın nafıa eksiltme komisyonundan

299 lira 19 kuruş keşif bedelli Söke kazasının Akköy nahiyesindeki hafriyat binası açık eksiltmeye konmuştur.

Eksiltme 8/5/939 Pazartesi günü saat on beşte Aydın Nafıa müdürlüğü odasında yapılacaktır.

Bu işe ait keşif ve şartname nafıa müdürlüğünde görülebilir.

Mukakkat teminat miktarı 23 liradır.

İsteklilerin yukarda yazılı gün ve saatte Aydın Nafıa müdürlüğü odasına gelmeleri ilân olur.

22 27 1 5 1277

ilân

Binek hayvanı alınacak

1— Tümen kıtaatını ihtiyacı için binek hayvanı satın alınacaktır.

2 — Aydın bölgesinde bineğe elverişli hayvanı olan ve satmağa istekli bulunanların Nisan 939 sonuna kadar yalnız Cuma ve Cumartesi günleri saat 9 - 12 arasında Alay Satın alma komisyonuna müracaat etmeleri ilân olunur.

İmtiyaz sahibi ve Umumî Neşriyat Müdürü : Etem Mendres
Basıldığı yer
C H P Basımevi

Abone şeraiti

Yıllığı her yer için 6 lira. Altı aylığı 3 liradır.

İdare yeri: Aydında C. H. P. Basımevi.

gazeteye ait yazılar için yazı işleri müdürlüğüne, ilânlar için idare müdürlüğüne müracaat edilmelidir.

Okul talebelerine

Besımevimizde Okul talebeleri için hüviyet kartları hazırlanmıştır

Tanesi **5** Kuruştur

Toptan alan okullara tenzilât yapılır.

ŞOFÖR

Ehliyet vesikaları iyi teclit edilmiş olarak tab edilmiştir.

Fiyatı : **25** Kuruştur.

C. H. P. Basımevi